

Aabenraa Byhistoriske Forening

Ordinær generalforsamling, onsdag, d. 20. marts 2019

Formandens beretning.

Medlemsudvikling.

Som forening er vi afhængige af medlemmernes opbakning. Vi er glade for der igen har været en fin nettostigning i foreningens antal af ordinære medlemmer fra 555 ved årets begyndelse til 590 ved årets slutning. Herudover kommer alle foreningens 73 virksomhedsstøttemedlemmer. I alt havde foreningen ved årets udgang 663 medlemmer.

I kære medlemmer må meget gerne komme med forslag til nye medlemmer.

Som interesseforening – specielt i bevaringsarbejdet – står vi stærkere med en stor medlemskreds.

Bevaringsfonden

Som jeg tidligere har nævnt har vi nu 73 virksomhedsstøttemedlemmer. Med deres støtte er det muligt at tilbyde vore medlemmer i "gammel Aabenraa kommune", som ejer en bevaringsværdig eller fredet ejendom, en **gratis arkitekthjælp** på 4 timer. Beløb der ikke anvendes til arkitekthjælp anvendes til bevaringsarbejdet i almindelighed.

Aabenraa Sommer- og Vinter øl giver også et godt bidrag til bevaringsarbejde. Nettoindtægten herfra blev i 2018 på ca. kr. 31.000.

Fonden har i 2018 udbetalt 3 lån på i alt kr. 190.000 og bevilget 8 nye lån. P.t. er yderligere 3 lån under ekspedition til snarlig udbetaling.

Efterspørgslen efter arkitekthjælp har med 4 nye sager være mere begrænset i 2018.

Efterspørgslen efter lån har været mindre i 2018, ligesom nogle har indfriet lån hos os. Fra 2019 har vi indgået en aftale om at kommunen årligt indbetaler kr. 50.000 til bevaringsfonden under forudsætning af at foreningen skaffer kr. 50.000. Denne ordning er vi rigtig glade for. Endvidere er vi glade for at A. P. Jessen fonden i 2018 har givet et tilskud på kr. 35.000 til fonden.

Forudsat at vi hvert år får indfriet nogle år, regner vi nu med at vores disponible kapital til udlån kan række en del år frem.

For hele tiden at have fokus på hvad der rører sig på bevaringsområdet holder vi løbende erfamøder med vore samarbejdende arkitekter og kommunens bevaringsarkitekt Frederikke Winther og vores 3 områderepræsentanter. Vi satser på at holde 2 møder årligt.

Vi er glade for samarbejdet med vore 3 områderepræsentanter som uændret er Leif Meyhoff fra Skibbrogadeområdet, Elise Marloth fra Slotsgadeområdet og Thorkild Fink fra Vægterpladsområdet. Medlemmer i de pågældende områder er I velkomne til at kontakte

deres områderepræsentanter med forhold omkring bevaringsarbejdet. I er selvfølgelig også velkomne til at kontakte bevaringsfondens bestyrelse som udover mig består af Erik Dahlgren og Vagn Kristensen.

Siden seneste generalforsamling har vi holdt bevaringsmøde d. 6. februar under overskriften Bygningsarven er penge værd – med baggrund i Ribe – Danmarks ældste by. Til mødet stod Turistforeningen og ShopICity også som medindbydere. Vi havde også inviteret byrådet til at deltage. Mødet sluttede med at 3 i forvejen sammensatte grupper arbejdede med opgaven: hvordan kan vi overføre erfaringer fra Ribe til Aabenraa. Gruppearbejdet har resulteret i gode forslag som der arbejdes videre med. Deltagelsen af 3 foreninger og byrådsmedlemmer er en nyskabelse, som vi håber vil øge forståelsen for vigtigheden i at bevare vores bygningsarv, ligesom vi håber at vi bliver bedre til sammen at slå på dette og få flere turister til Aabenraa. Mødet har allerede resulteret at vi sammen med ShopICity i september måned køreraktivitetsuger under temaet: "Vi passer i Aabenraa på de historiske huse". Endvidere arbejdes de 3 arrangerende foreninger med et forslag om at alle detailbutikker gerne skal have en by ambassadør. Mødet var velbesøgt med ca. 70 deltagere.

I efteråret 2018 inviterede vi repræsentanter fra byrådet på en busrundtur hovedsageligt på Løjt land, ligesom vi gik en tur gennem noget af de historiske gader i Aabenraa. Kaffen fik vi på Slotsvandmøllen. Turen er med til at øge forståelsen for bygningsbevaringsområdet. Konkret foreslog vi byrådet at arbejde med en bevarende lokalplan for dele af Løjt Land og for dele af Kalvø. Disse områder repræsenterer en masse bygningsarv vi skal passe på. Vi aftalte at vi på et senere tidspunkt skal arrangere en tur til den syd- og vestlige del af kommunen.

Aabenraa deltager i kulturarvskommuneprojektet

Status nu er: Det meste af arbejdet er gennemført. Dog mangler færdiggørelse af en bevarende lokalplan for Nygade- og Vægterpladsområdet. Vi har aftalt med kommunen at vi fortsætter samarbejdet omkring vejledning i bevaring og vedligehold, fortælling og formidling og beskyttelse af bygningsarven.

Områdefornyelse Aabenraa Nord.

Vi ser frem til at se kommunens endelige oplæg til områdebyfornyelse. Vi har i et lille udvalg fremstillet nogle plancher som viser hvordan Nørreport-området så ud tidligere. Disse plancher har været vist på biblioteket. Indtil videre kan plancherne ses i vinduet i et af de tomme lokaler i "Hotel Danmark".

Vi efterlyser fortsat en klar arkitekturpolitik for byen, som ved ny- og ombyggerier i nærheden af bevaringsværdige områder ikke accepterer bebyggelser på mere end 3 – 4 etagers højde.

Foreningens program og aktiviteter siden sidste generalforsamling i marts 2018

Året har været præget af mange aktiviteter.

Både årets sommer øl og vinter øllen blev igen i 2018 præsenteret på Michelsens gaard. Forinden har der været åbne smagninger hvor der skulle vælges en øl. Der har i den forbindelse været særlige arrangementer for foreningens medlemmer. Smagning af årets vinterøl forgik denne gang hos vores bryggeri Lundumskov Bryghus. Forinden var vi på en byvandring og på museumsbesøg. I alt har ca. 200 af vores medlemmer deltaget i disse øl-aktiviteter.

I forbindelse med sidste års generalforsamling var der foredrag ved museumsinspektør Mikkel Leth Jespersen om matadoren Jørgen Bruhn. Der deltog 55 i generalforsamlingen.

Onsdag d. 16. maj deltog 30 medlemmer i en spændende rundvisning på Markussens Orgelbyggeri. Deltagerantallet var begrænset til 30 personer. Rundvisningen var en gentagelse fra året før.

Tirsdag d. 12. juni havde vi en spændende heldagstur til Tirpitz museet. Vi måtte køre i 2 busser og i alt 77 deltog. Turen var arrangeret i samarbejde med museets venner og venneforeningen til Michelsens gaard.

Onsdag d. 20. juni gentog vi byvandringen i Jørgensgaardområdet med Lars Henningsen som guide. Denne tur blev også hurtigt fuldttegnet med 50 deltagere.

På genforeningsdagen den 15. juni var vi medarrangør til et foredrag på Folkehjem. Her fortalte Hans Schultz Hansen om Folkehjems betydning på genforeningshistorien.

I forbindelse med vores cafesøndage havde vi i ferietiden 2 tilbud fra Slotsmøllen. Det ene var et foredrag om møllen og Brundslut ved Mikkel Jespersen og det andet var en byvandring i det gamle Aabenraa med mig som guide. Slotsmøllecafeen har haft rekordbesøg i 2018. Vi håber dette kan gentages i år med nyt møllehjul i bevægelse.

Onsdag d. 15. august havde vi en rundvisning på Kirkepladsen og i Sct. Nicolai Kirke med Lars Henningsen. Deltagerantallet var begrænset til 50 og det var hurtigt fuldttegnet. Derfor gentages turen i år.

Torsdag d. 25. oktober var vores medlemmer inviteret til et åbent møde på Rigsarkivet om Sønderjysk ejendoms historie. Der var kun begrænset interesse i mødet.

Søndagene d. 11. og 18 november var der julecafe på Slotsmøllen. Der var ingen boder, men vi havde til gengæld gode tilbud på bogudgivelser. Cafeen var begge dage godt besøgt.

Lørdag d. 17. november – 100 årsdagen for det store folkemøde på Folkehjem - var der et stort arrangement på Folkehjem med i alt 400 deltagere fra hele Sønderjylland og Sydslesvig. Heraf kom 37 fra os.

Historisk aften d. 20. 11. med præsentation af Historier fra Bybakken 2018 samlede 127 personer. Der var samme aften præsentation af søfartserindringsbogen "Sømænd blandt hvaler og kannibaler". En meget spændende bog. Herefter var der foredrag ved fhv. generalkonsul Henrik Becker-Christensen med emnet "Fra mod hinanden til med hinanden". Danskheden i Sydslesvig i 100-året efter afslutningen på 1. verdenskrig

I alt har der i årets løb deltaget 736 i vores arrangementer.

Bestyrelsen har klargjort program for det kommende år. Vi har udsendt det sammen med indkaldelse til generalforsamling, ligesom I har fået det udleveret i dag. Vi håber på en god tilslutning til de kommende

arrangementer. Bestyrelsen er altid glade for forslag til inspirerende foredrag og ture med historisk interesse.

Historier fra Bybakken

Historier fra Bybakken 2018 blev præsenteret på Historisk aften d. 21. nov. 2018. Vi arrangerede også 2 udleveringsdage på Biblioteket. Der var dog stadig mange bøger som ikke var afhentet. Dem besluttede bestyrelsen sig for at omdele. Alternativt kunne vi udsende dem, men det er dyrt i porto. Omdeling af 300 i Åbenråområdet er et temmelig stort arbejde. Vi overvejer hvordan vi vil klare opgaven i år. Alle medlemmer bosiddende udenfor Aabenraa området har fået tilsendt bogen.

Der har været afholdt møde i redaktionen for 2019 udgaven, som forventes klar til udlevering på Historisk aften onsdag d. 20. november 2019. Som vi har skrevet til alle vore medlemmer, vil redaktionsudvalget gerne have forslag til fremtidige artikler.

Jeg vil gerne takke redaktionsudvalget som består af Mikkel Leth Jespersen, Jørgen Witte, Kurt Seifert, Orla Jensen, Anne Grethe Jacobsen og Carlo Daus Petersen.

Vigtige samarbejdspartnere.

Vi er glade for samarbejdet med Aabenraa Museum som bl.a. medfører at alle medlemmer gratis har adgang til museet. Museets årsprogram ligger som et link på vores hjemmeside.

Museets venner har vi også et fint samarbejde med. Vi arrangerer sammen en årlig udflugt, ligesom vi inviterer dem med til smagning af Aabenraa øl og til Historisk Aften.

Michelsens Gaard i ny struktur er kommet godt i gang. Vi har også indgået et samarbejde med dem som går ud på, at man kan se deres årsprogram på vores hjemmeside, ligesom vi har lovet via mail at orientere om deres arrangementer. Endelig er de også kommet med i kredsen som arrangerer årets heldagsudflugt. De vil endvidere også blive inviteret med til øl-premiere som jo holdes på Michelsens Gaard.

Ligeledes har vi et fint samarbejde om fællesarrangementer med Historisk Samfund for Sønderjylland.

Ejendomme.

Det "Blinde æsel" er udlejet til en stabil lejer. Vedr. "Bulhuset" så har den mangeårige lejer AOF opsagt lejemålet. Vi arbejder på at finde en ny lejer. Er der nogen af Jer som kender en som kunne være interesseret, vil jeg gerne høre nærmere.

Møllen har som sædvanligt haft cafesøndage fra først i juni til midt i september og julestuer i november. Der har også i 2018 været en del udlejninger. Cafeen er kun mulig at drive med det gode resultat den giver, fordi der er 15 frivillige damer, som på skift passer den og bager til den. Aktiviteterne i møllen – incl. udlejning - indbragte ca. kr. 41.000, et meget vigtigt bidrag til drift og vedligeholdelse. Jeg vil rette en stor tak til denne gruppe med Astrid Meier i spidsen.

Vi søger nye frivillige til at passe cafeen.

Den 19. september lagde Slotsmøllen hus til matematikkens dag for hele kommunens 5. klasser. Her fik de lov til at afprøve matematik i den virkelige verden. Eleverne kom holdvis og i alt besøgte flere hundrede Slotsmøllen. Jeg tror de havde en spændende og anderledes dag.

Vi har endvidere et hold frivillige som hjælper med vedligeholdelse af møllen. En stor tak til disse trofaste hjælpere. Også her søger vi flere hjælpere.

Selv med den store frivillige indsats giver Slotsmøllen hvert år foreningen et underskud. Dette beløb har foreningen så betalt. En sådan årlig udgift formindsker vores muligheder for andre historiske aktiviteter. Vi er derfor glade for at kommunen fra 2018 giver et årligt driftstilskud på kr. 20.000

Omlægningen af Mølleåen har medført, at vi ikke har vand nok til at drive vandmøllen. Det er nu næsten 5 år siden vi har haft vand nok til at male mel. Melet vil vi anvende til bagning til møllens cafe, ligesom vi håber at Michelsens gård vil anvende det i forbindelse med deres bagedage. Flere og flere efterspørger autentiske produkter.

Årets bedste begivenhed for os er -som mange af Jer har læst i avisen - at der er kommet en løsning på såvel vores vandproblem samt et nyt møllehjul. I et godt og positivt samarbejde med kommunen er den bedste vandløsning fundet. Da kommunen så bevilgede et tilskud på ca. kr. 460.000.000 til vandløsningen var vejen klar til at søge fonde til restfinansieringen. Kommunens fundraiser har hjulpet os med ansøgningen.

Renovering og udskiftning af møllehjul m.m. samt etablering af pumpeløsning løber op i ca. kr. 1.900.000.

Beløbet finansieres således: kr. 1.234.000 tilskud fra A. P. Møller og hustru Chastine Mc-Kinney Møllers Fond til almene Formaal, kr. 259.000 fra Slots- og Kulturstyrelsen og resten ca. kr. 460.000 fra Aabenraa Kommune.

Arbejdet er sat i gang og forventes at være afsluttet ca. 1. 6. 2019. Herefter vil vi kunne holde åbne mølledage hvor interesserede kan komme og se os male mel, ligesom møllehjulet vil kunne køre efter behov.

Aabenraa Øl 2018

I 2018 blev der igen brygget både en sommer øl og en vinter øl.

Det er vores forenings medlemmer og kunderne hos Carstensens Tehandel, der har valgt hvilken øl der skal brygges. Der var inviteret til smagning af 3 forskellige øl. Den øl, som fik flest stemmer, blev valgt. Smagningerne har været velbesøgte.

Begge øl blev præsenteret på Michelsens Gaard. Som sædvanlig var der pyntet fint op og øllen kunne nydes med dejlige fedtemadder. Tak til Tove Rasmussen og hendes frivillige hold fra museet. Præsentationer var begge velbesøgte med mellem 60 og 80 deltagere pr. gang.

Vores øl sælges i specialbutikker og restaurationer i Aabenraa og Omegn. Vi er glade for den positive modtagelse vi altid får.

Vi har et lille øl-udvalg som varetager aktiviteterne med øl-valg og øl-premiere. Jeg vil gerne takke for Jeres indsats.

Vi er glade for at Carstensens Tehandel står for fakturering og evt. ekstralevering af øl. De står endvidere for øl-smagningerne med hjælp fra øl-gruppen.

Øllen faldt godt i smag og blev igen udsolgt. Overskuddet til bevaringsarbejdet blev ca. kr. 31.000.

Andre historiske aktiviteter.

Foreningen står som ejere af Auroras kanoner. Gennemførelse af kanonaktiviteter varetages af Auroras kanonlaug. Lauget har ved flere lejligheder været ude at salutere.

"Søndre kanonbatteri" har nu fået alle tilladelser, kommunen har anlagt selve bastionen og den første kanon er sat op.

Der er skaffet tilskud og tilsagn om tilskud af en sådan størrelse, at projektet kan gennemføres.

Vi håber på vi kan indvie hele anlægget i løbet af sommeren. Et hold frivillige er i gang med at fremstille kanonrapperterne, ligesom "Den Gl. smedje", EUC-Syd og KIS deltager. Jeg vil gerne takke alle for den store indsats.

Ideen med batteriet er at levendegøre noget af Aabenraas Søfartshistorie. Oprindeligt var der 2 batterier, et nordre og et søndre. Batteriet kommer til at hedde "Kronprinsens Kanonbatteri", hvilket henviser til den kronprins der i 1807 beordrede batteriet opført.

Kanonbatteriet skal bruges til at afgive salutter ved passende lejligheder. Før alle salutter vil kanonerkorpset marchere gennem byen med trommeslagere i spidsen og bære et skilt som fortæller hvornår der salutes.

Det er tanken at der senere på trekanten skal etableres et turistspot, som dels fortæller om kanonbatteriet og dels om alle de gode tilbud Aabenraa kan byde på. Det er håbet, at vi på den måde kan være med til fastholde nogle turister lidt længere i byen. Lige så vigtigt er at batteriet kan være et godt mål for byens borgere til en spadseretur, ligesom det kan være et lille udflugtsmål for områdets beboere.

Vi har i foreningen indført **fast træffetid på biblioteket den 1. fredag i hver måned fra kl. 15.00 – 17.00**, første gang d. 4. januar 2019. Her har i mulighed for at spørge ind til foreningens tilbud, ligesom vi gerne går i en dialog om fremtidige arrangementer, aktiviteter og eventuelle forslag til ideer til fremtidige artikler i "Historier fra Bybakken"

Vi vil også præsentere lidt af vores tidligere udgivne årbøger og andre udgivelser.

Vi kan endvidere belyse bevaringsfondens tilbud til ejere af bevaringsværdige ejendomme.

Indtil nu har besøget været begrænset. Så jeg skal hermed opfordre Jer til at gøre brug af tilbuddet.

Hjemmesiden m.m.

Alt om vilkår for lån i og gratis arkitektbistand fra Bevaringsfonden er beskrevet, ligesom foreningens mange støttemedlemmer kan ses. Ligesom disse medlemmer støtter bevaringsarbejdet, skal vi også opfordre vores medlemmer til at støtte disse virksomheder.

Vi har stadig et antal medlemmer som vi ikke har mailadresser fra. I takt med at flere får egen mailadresse, beder vi om denne indsendes til vores sekretær Orla Jensen. Foreningen er også med på facebook. Jeg skal hermed opfordre alle, der er facebookbrugere til at følge vores hjemmeside. Indholdet må gerne deles med andre og vi ser også gerne i liker det i synes om.

Jeg vil slutte min beretning med at takke alle vores samarbejdspartnere for et godt samarbejde. Endelig en stor tak til bestyrelsen for en stor indsats og et godt samarbejde.